Architektura: popis struktury a chování systému

Z čeho se skládá architektura?

- data (struktura) - funkce - procesy (chování, dynamičnost)

software/hardware (komponenty)

Funkce a procesy můžeme chápat jako jednu věc, jsou podobné.

Role v systému: zákazník, dodavatel, poskytovatel Typy architektů:

- technický architekt (software / hardware úroveň)
- solution architekt (navrhuje řešení závislé na konkrétní doméně a technologii)
- enterprise architekt (řeší funkčnost systému na úrovních jako BSS)

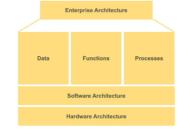
Pohled IaaS / PaaS / SaaS

laaS – infrastruktura (hardware)

PaaS – platforma, na které běží systém (software)

SaaS – vlastní aplikace (data, funkce, procesy)

Složka SaaS je doménově závislá.

Pohled enterprise architektury

EIS (enterprise information) – pomáhá vedení organizace

=> BSS (business support) – fungují v rámci organizace (zpracování objednávek, zákazníků) OSS (operational support) – nejnižší úroveň v organizaci (kontrola překročení limitu dat)

OIS (office information) – správa dokumentů B2B (business to business) – komunikace s externími firmami a klienty

BPEL: jazyk, ve kterém naimplementuji proces (XML reprezentace volání aktivit, paralelních toků)

Sekvenční diagram volání

- mám jednotlivé swim lanes (zóny zodpovědnosti – zákazník, AIA – aplikační middleware, BRM [business relationship management] – správa faktur, OMS – správa objednávek) - mezi nimi se můžou posílat různé zprávy (pomocí JMS, SOAP...)

Data:

- struktura (syntax) XML, JSON, YAML, ORM, datové modely v aplikaci
- význam (sémantika) záleží na použití (<user><id/></user> vs <audi><a5/></audi>)

Integrace: v rámci podniku (aplikace) nebo mezi podniky (B2B)

- integrace na úrovni dat vs integrace na úrovni služeb
- pro integraci musím použít **rozhraní** (data vstup/výstup, funkce operace, proces – sémantika procesu [stavový diagram], technické detaily [IP, protokol])

Funkce = otevření objednávky, přidání položky do objednávky, uzavření objednávky. Proces = postup, kdy musím nejprve otevřít objednávku, pak přidávám položky a uzavřu ji. Stav = aktuální data (objednávka je otevřena, uzavřena, obsahuje objednávky...)

Typy architektur:

- klient / server, single point of failure (když server vypadne, je problém)
 - => řešeno mechanismy failover (při spadnutí) a škálování (pro výkon)
- decentralizované (Peer-to-peer)

JDBC: standardní API pro přístup k jakékoliv databázi + ovladače pro komunikaci s databázemi

Separation of concerns:

- definujeme společné rozhraní (data, procesy) mezi 2 vrstvami
- umožňuje nezávislou práci oddělených týmů na vrstvách

Klient – server architektury:

- monolitická (všechny vrstvy na 1 přístroji)
- dvouvrstvá (oddělení databáze, škáluji databázi, více uživatelů)
- třívrstvá (oddělení aplikačního serveru, tenký prohlížeč)
- vícevrstvá (middleware, přidaná hodnota komunikace)
- mikroslužby (jednotlivé vrstvy se rozpadnou na více menších, selektivní škálování)

Typy middleware:

- nefunkcionální // škálovatelnost: load balancery, messaging servery, proxy servery
- funkcionální: procesní servery, mediátoři (datová, procesní interoperabilita)
- bezpečnostní: firewall, gateway

Efekt: změna stavu v reálném světě (dostanu knihu a zaplatím za ni)

Pohledy na službu:

- business (jaký má efekt)
- konceptuální (loose coupling, encapsulation...)
- logický (resource-view / message-view) SW architektury (interní monitoring, aplikační)
- technologický (REST/GraphQL, RMI, RPC, gRPC, Web RPC, SOAP)

Služba se skládá z rozhraní (data, funkce, procesy) a implementace (v daném prog. jazyce) + je rozdíl mezi **popisem** rozhraní a implementací (JDBC, Java Persistence API, knihovny) (ideálně chci jen popsat rozhraní => Swagger, WSDL)

Public Process: stavový diagram, který popisuje volání operace přechodu mezi stavy (vstupy a výstupy, podmínky před/po spuštění operace [preconditions/efekty])

Když chci zaplatit objednávku, vstup je zůstatek na účtu, objednávka; podmínkou je, abych měl alespoň takový zůstatek, jaká je cena objednávky; výstupem je, že přijdu o peníze a odešle se mi produkt. Efekty se řeší pomocí podmínek (mohl by být efekt, že nemám záporný zůstatek, ale ten vyřeším tou podmínkou dostatečného zůstatku).

Vlastnosti služeb

Loose coupling: klient by měl vědět o službě co nejméně a být na ní co nejméně závislý (místo hardcoded adresy v kódu přečtení z konfigurační služby, př. HATEOAS = odkazy na stav, zajištění kompatibility dat se starší verzí – nepovinné/výchozí hodnoty u nových vstupů)

Reusability: přepoužitelnost, služba by měla být využitelná i na dalších projektech (jako OOP)

Contracting: domluva stran na rozhraní pro komunikaci (HTTP Accept hlavička)

Abstracting: rozhraní je definováno nezávisle na technologii implementace (HTTP vs RMI)

Discoverability & composability: službu bychom měli být schopni "objevovat" (zápis popisu služby do registru, tam ji klient objeví a může ji následně zavolat) a následně na klientovi skládat logiku volání

Integrace: proces propojování aplikací (v rámci integrace musím zajistit interoperabilitu) **Interoperabilita**: schopnost prvků v rámci procesu, aby si rozuměly (na jednotlivých úrovních – data, funkce, procesy, technické aspekty)

SOA (service oriented architecture): způsob propojení aplikací v rámci organizace **3 pohledy na SOA**:

- kultura (souvisí s řízením, když něco přepoužijeme, ušetří nám to práci)
- metodika (předpis, jak funguje SOA v dané firmě)
- **SOA Governance** popis, jak řídit architekturu SOA
- technologie (ESB, interoperabilita)

ESB (enterprise service bus):

- systém, sbírá data z různých systému a umožňuje integraci
- obecný pojem, nejedná se o konkrétní software (např. SOA suite od Oracle)

Integrace založená na službách (v reálném čase, menší množství dat):

- přímé propojení služeb (1:1)
- propojení služeb přes middleware (M:N) nejprve zavolá transformaci, pak databázi...

Integrace založená na datech: integruji přímo přes databázi (služba musí znát strukturu DB) **ETL** (extract, transform, load):

- specializovaný middleware, zpracování dat
- použití: při výpadku systému, sladění (reconciliation) synchronizaci služeb

Asynchronní komunikace:

- skrze prostředníka (fronta zpráv JMS, publish / subscribe)
- přes polling (v intervalech se kontroluje stav zpracování požadavku, na webu)

Integrační vzory middleware **Message broker**: ESB dokáže komunikovat s klienty i servery pomocí více technologií (SOAP, HTTP, JMS, FTP, REST, soubor, proprietární technologie)

Location transparency: zaručuje loose coupling, klient přistupuje ke službě přes ESB, při změně adresy služby to neovlivní klienta

Session pooling: ESB předvytvoří sadu spojení (session) do databáze / na službu, které pak znovuvyužívá (při častých přístupech se tak nemusí znovu navazovat spojení)

Dynamic routing: ESB na základě podmínek přeposílá požadavek na službu (v DÚ)

Message enrichment: ESB obohatí zprávu o informace z jiné služby před voláním další služby

Datová transformace: návrh (namapování schémat, XSLT) + samotné provedení

Key Mapping:

- každá integrovaná aplikace má svou databázi, ve které má speciální klíč
- middleware vytvoří mapovací tabulku s univerzálním ID a identifikátory aplikací
- pokud někde budou chybět identifikátory, měli bychom provést rekonciliaci

The Scale Cube: při škálování aplikace můžeme škálovat třemi způsoby

- osa X: škálujeme z pohledu výkonu (vytváříme nové instance aplikace + load balancer)
- osa Y: škálujeme rozdělením na mikroslužby (rozdělíme skupinu funkcí na menší funkce)
- osa Z: škálujeme z pohledu rozdělení na základě dat (data o uživatelích ve více databázích)

Výhody architektury mikroslužeb: loose coupling,

- protokoly pro komunikaci by měly být nezávislé na technologii (HTTP)
- nezávisle instalovatelné, jednoduše nahraditelné, rozděleny podle funkcí

Aplikační protokoly: HTTP, RMI, WebSocket (aplikační), TCP (transportní), IP (síťová vrstva)

Komunikace:

- TCP handshake (SYN, SYN ACK, ACK) výsledkem je socket [sip,sport:dip,dport]
- optimalizace: TCP Fast-Open (umožní rychlejší navázání spojení, na úrovni kernelu), HTTP Keep-Alive (nemusí se znovu dělat handshake), HTTP pipelining

Latence: doba, než data z klienta dojdou na server (nebo ze serveru na klienta)
RTT (round trip time): doba, než data dojdou z klienta na server a zpět (2x latence)
SPT (server processing time): doba, kterou bude server zpracovávat požadavek
RT (response time): RTT + SPT = doba od odeslání požadavku po přijetí odpovědi

Perzistentní spojení (HTTP Keep-Alive): neděláme znovu TCP handshake, využijeme existující socket => ušetříme na jeden požadavek jeden RTT

HTTP pipelining: požadavky se zpracovávají paralelně ve frontě za sebou, ale může dojít k: Head of line blocking: stav, kdy musíme čekat na zpracování požadavku, který přišel dřív (požadavek HTML, pak CSS; CSS je hotové dříve, ale odpověď se může poslat až po HTML)

Vůči jednomu originu (protokol, doména, port) může být maximálně **6** paralelních spojení (ochrana před DoS útoky, výchozí nastavení)

Domain sharding: dvě různé domény směřují na stejnou IP adresu, umožní navýšit počet paralelních spojení

Virtual Host: nastavení Apache, které umožní přistoupit k jedné stránce přes 2 různé domény Testování protokolu HTTP: curl, wget, telnet

State management: header Set-Cookie, Cookie (doba platnosti Max-Age, doména, URL Path) **Stateful server**: pamatuje si informace o session (v neperzistentní paměti)

SOAP: leží nad aplikačními protokoly (ale narozdíl od RESTu nezávisí konkrétně na HTTP, nelze tedy použít např. Cookie)

SOAP závisí na XML, nepodporuje jiné datové formáty

SOAP zpráva:

- envelope: obsahuje zprávu samotnou
- header: obsahuje metadata a hlavičky (WS-*)
- body: data zprávy ve formátu XML (i chyby)
- attachment: ne-XML přílohy (binární data)

SOAP endpoint: adresa používaná pro komunikaci (neobsahuje žádná data, zdroje, informace)

WSDL: dokument popisující rozhraní služby

Synchronní komunikace: endpoint definuje server **Asynchronní komunikace**: endpoint definuje i klient (může být problém v případě privátních sítí, využívá se v hlavičce WS-Addressing, ReplyTo)

Obsah WSDL dokumentu: datový model (types), funkce a procesy (portType), způsob přenosu konkrétními protokoly (binding), endpoint (service)

```
<types>
   <xs:schema xmlns:tns="http://services/" xmlns:xs="http://www.w3.org/2001/XMLSchema"</pre>
        <xs:element name="hello" type="tns:hello"/>
       <xs:element name="helloResponse" type="tns:helloResponse"/>
       <xs:complexType name="hello">
            <xs:sequence/>
       </xs:complexType>
        <xs:complexType name="helloResponse">
            <xs:sequence>
                <xs:element name="return" type="xs:string" minOccurs="0"/>
            </xs:sequence>
        </xs:complexType>
    </xs:schema>
</types>
<message name="hello">
   <part name="parameters" element="tns:hello"/>
</message>
<message name="helloResponse">
   <part name="parameters" element="tns:helloResponse"/>
</message>
<portType name="TestService">
   <operation name="hello">
       <input message="tns:hello"/>
   <output message="tns:helloResponse"/>
   </operation>
</portType>
<binding name="TestServicePortBinding" type="tns:TestService">
   <soap:binding transport="http://schemas.xmlsoap.org/soap/http" style="document"/>
    <operation name="hello">
        <soap:operation soapAction=""/>
        <input>
            <soap:body use="literal"/>
       </input>
        <output>
            <soap:body use="literal"/>
       </output>
    </operation>
</binding>
<service name="TestServiceService">
   <port name="TestServicePort" binding="tns:TestServicePortBinding">
       <soap:address location="http://127.0.0.1:8080/WS/TestServiceService"/>
   </port>
</service>
```

Aplikační server: prostředí, které lze použít pro běh aplikací s pomocí aplikačních protokolů

Webový server: aplikační server, pouze HTTP

Architektura aplikačního serveru: viz obrázek

Základní technologie aplikačního serveru:

- RMI (vzdálené volání metod, zveřejnění rozhraní [stub], přenos na klienta, komunikace)
- JDBC (rozhraní pro přístup do databáze)
- JNDI (distribuce objektů)
- JMS (technologie pro posílání zpráv)
- JTA (konfigurace transakcí přes datové zdroje)
- JMX (API pro správa objektů)

Doména: skupina serverů se specifickou konfigurací **Administrační server**: server, který spravuje doménu

Managed server: server, který spouští aplikace a objekty (např. datové zdroje)

Cluster: skupina managed serverů, obsahují stejnou kopii **Node manager**: proces, který poskytuje přístup k serverům

Load balancer: síťový prvek, který distribuuje požadavky klientů managed serverům

Servlet: technologie, která umožní rozšířit funkcionality serveru (*Java interface*)

Synchronní inbound I/O: blokující, jeden příchozí požadavek = jedno vlákno **Asynchronní inbound I/O**: předvytvořená vlákna čekají na příchozí požadavky, obslužná vlákna jim tyto požadavky přidělují (*jsem schopný škálovat, n vláken danému požadavku*)

Synchronní outbound I/O: aktivita pošle požadavek, čeká na odpověď v *blocked* stavu, používá se v kombinaci s JVT (*Java Virtual Threads*)

Asynchronní outbound I/O: po odeslání požadavku se nečeká, po získání odpovědi se zavolá callback

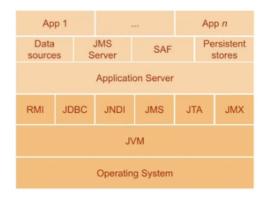
Muxer: komponenta, která zpracovává komunikaci přes různé protokoly (*HTTP, RMI*) **JVT**: virtuální vlákna, JVM je namapuje na systémová (*uspání neblokuje systémové vlákno*)

RMI: protokol pro komunikaci mezi Java aplikacemi, není technologicky nezávislý

- server nahraje do registru stub (reprezentaci pro klienta), u sebe má skeleton
- klient, který chce komunikovat, si stáhne z registru daný stub
- při komunikaci se stub přenáší do podoby pro přenos po síti marshalling / unmarhsalling

JNDI: drží strom objektů, které se nasazují na jednotlivé managed servery

Object Failover: mechanismus **replicate-aware stub**, kdy je v případě výpadku objektu přepnuto na jiný, fungující objekt *(například ve stejném clusteru)*, klient tedy nepozná, že došlo k výpadku

REST: typ architektury, založený na přenosu stavu zdroje obsahujícího reprezentaci RESTful služba: služba implementující REST v plné podobě

Principy RESTu:

- separation of concerns: rozdělení klienta a serveru umožňující nezávislý vývoj
- využití standardů, na kterých se shodli uživatelů a organizace
- open source

Výhody RESTu:

- založen na rozšířeném protokolu HTTP
- interoperabilita: knihovny pro práci s HTTP nalezneme ve všech prostředích
- **škálovatelnost**: webová infrastruktura se dobře škáluje (*proxy, cache*)

Omezení (constraints) RESTu:

- funguje pouze na architektuře klient server
- bezestavovost (server by neměl mít uloženou žádnou informaci o session)
- cachovatelnost, vrstvený systém, jednotné rozhraní (uniform interface)

Zdroj:

- jakýkoliv reálný objekt nebo abstraktní věc vzniklá spojením více reálných
- má svou reprezentaci a identifikátor
- přistupujeme k němu dereferencí URI

URI: identifikátor zdroje, URL nebo URN **URL**: lokátor, kde na síti se daný zdroj

nachází

URN: jméno zdroje, globálně platné v rámci internetu

URI = scheme ":" ["//" authority] ["/" path] ["?" query] ["#" frag]

Schéma: nemusí být obecně protokol, může to být i isbn: nebo třeba mailto:

Autorita: doména nebo adresa serveru Path: hierarchická podoba /recept/1

Query: klíč=hodnota, umožňuje selekci (?status=valid) nebo projekci (?properties=id,name) Fragment: reference na sekundární zdroj v rámci primárního zdroje, závisí na konkrétním

formátu (prvek s daným id na HTML stránce, v XML není definována sémantika)

Capability URL: krátkodobá URL pro určitý účel (odkaz ke změně e-mailové adresy)

URI alias: dvě různá URI identifikující stejný zdroj

URI collision: dva různé zdroje identifikovány jednou URI *(chyba, nemělo by nastat)*

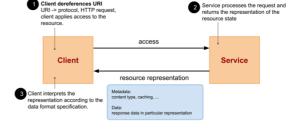
URI opacity: datový formát (content type) je součástí URI (http://example.org/customers.xml)

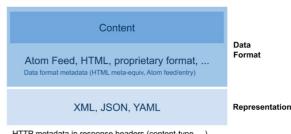
Verze zdroje kódovaná v URI: http://example.org/v1/customers

Persistent URL: URL adresa, která i po odstranění dokumentu zůstane platná (a přesměruje)

Reprezentace zdrojů:

- měla by odpovídat Internet Media Types: XML, HTML, JSON, YAML, RDF
- binární nebo textový formát
- samotná data, metadata (HTTP hlavičky v odpovědi, přímo v zdroji), reprezentace

HTTP metadata in response headers (content-type, ...)

Content negotiation: domluva klienta a serveru na použitém datovém formátu, umožněno HTTP hlavičkami Accept (požadavek klienta) a Content-Type (odpověď serveru)

Typické formáty:

- text/plain, text/html (data v přirozeném jazyce)
- application/xml, application/json (specifický formát dané aplikace)
- application/x-latex (specifický formát, který není definován v IANA)
- application/vnd.ms-excel (formát specifický pro daného poskytovatele)

Stav zdroje: aktuální reprezentace stavu zdroje

Uniform interface: konečná množina doménově nezávislých operací (*Create – POST/PUT, Read – GET, Update – PUT/PATCH, Delete – DELETE + HEAD/OPTIONS*)

Vlastnosti metod:

- safe: nemění stav zdroje, lze cachovat (GET, HEAD, OPTIONS)
- unsafe: může změnit stav zdroje, neznamená to, že je metoda nebezpečná
- idempotent: vícenásobné volání metody má stejný **efekt** (dostane zdroj do stejného stavu => GET, PUT, DELETE)

Je dobré znát vlastnosti a typickém použití jednotlivých metod a návratových kódů.

Časté prohřešky:

- nerespektování sémantiky HTTP metod (GET /orders/add, 200 OK {"msg":"unauthorized"})
- může vést k problémům (proxy servery cachují GET požadavky = dvojité přidání)

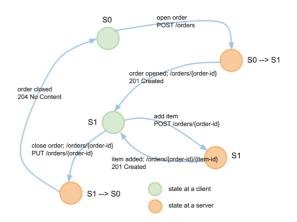
Richardson Maturity Model: definuje úrovně toho, jak moc je API RESTové

- 0. úroveň: pouze XML, neexistují zdroje (POST /getCustomers, /createOrder)
- 1. úroveň: zdroje a URI (pořád ale používám na vše POST)
- 2. úroveň: HTTP metody
- 3. úroveň: HATEOAS

HATEOAS: reprezentace zdroje obsahující odkazy (hypertext) umožňující přechod mezi stavy - způsob bezestavové implementace služeb (x stateful server)

Perzistentní úložiště: obsahuje data aplikace **Session memory**: obsahuje stav aplikace, používá cookies

Stateless server: nepoužívá session memory, stav se přesouvá pomocí odkazů

Reprezentace:

- Atom formát (XML) standardně rel next, previous, self nebo rozšířené
- odkazy definované
 v http hlavičkách (XML, JSON)
 - < Content-Type: application/xml</pre>

> HEAD /orders HTTP/1.1

Výhody HATEOAS:

- nemusím řešit sticky sessions při použití load balancery
- nemusím kontrolovat preconditions (zobrazím pouze ty odkazy, které jsou validní)
- loose coupling (klient nemusí znát předem význam jednotlivých stavů)
- location transparency (odkazy reprezentují pohled aktuálního uživatele včetně práv)

Škálovatelnost: na web přichází velké množství požadavků, chceme škálovat

- caching, concurrency control

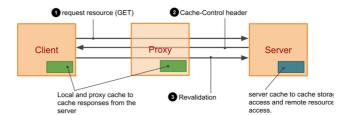
Cache Control:

- private (cachuje pouze klient)
- public (cachovat může i proxy)
- no-cache (cache je vypnutá)
- no-store (nesmí se perzistentně ukládat, po vypnutí se cache smaže)
- no-transform (nesmí se komprimovat data)
- max-age: platnost cache (v sekundách)

Conditional GET: umožní cachovat podle posledního data úpravy nebo obsahu zdroje

- If-Modified-Since: pokud zdroj nebyl upraven po zadaném datu, vrátíme 304 Not Modified
- Weak ETag: pokud zdroj nebyl upraven (obsah určen sémanticky, aplikací), začíná W/
- Strong ETag: pokud zdroj nebyl upraven (obsah bit po bitu), hlavička If-None-Match
- server by měl v odpovědi vždy vrátit i **Last-Modified** a **ETag** (pro kontrolu) (typicky složené zdroje, např. seznamy používají weak ETag, jednoduché strong ETag)

- **Conditional PUT**: aktualizuje zdroj pouze pokud nebyl změněn (optimistické řízení přístupu) **If-Unmodified-Since** (nebyl změněn na základě času), **If-Match** (na základě **strong** ETagu)
- v případě úpravy vrátí server 412 Precondition Failed

Výkon: ovlivněn počtem uživatelů, souběžných připojení, zpráv, služeb, infrastrukturou

Prostředky k dosažení lepšího výkonu:

- infrastruktura (škálování, failover)
- ladění výkonu (aplikační server, JVM, OS)
- konfigurace služby (optimalizace procesů, paralelní zpracování)

Škálování: vytváření víc instancí systému v případě větší zátěže tak, aby koncový uživatel nepoznal, že je systém zatížen

Vertikální škálování: přidávám další CPU, zvětšuji paměť

Horizontální škálování: přidávám nové servery

Dostupnost: pravděpodobnost, že bude služba v daný čas dostupná

SLA: zaručená dostupnost dané služby, pokud je dostupnost nižší, zákazník dostane slevu

Application failover: když selže jedna komponenta, překopíruje se práce na jinou **Load balancing**: rozložení zátěže mezi více serverů a mezi více instancí aplikace/objektu

DNS based:

- na jeden DNS záznam je přiřazeno více IP adres
- DNS systém přiděluje Round Robinem adresy (pokud už klient komunikuje, přepošle na stejný server, jinak na další v pořadí)
- není možnost monitorovat status a zdraví serverů

Reverse proxy:

- load balancer si udržuje informace o zdraví (stavu) jednotlivých endpointů
- příchozí požadavek je přeposlán na jednu z běžících instanci

Sticky session: load balancer jednomu konkrétnímu uživateli zajistí, že bude vždy komunikovat s jedním konkrétním serverem *(aby mu nezmizela session*)

- pasivní cookie: použije se session ze serveru, load balancer ji pouze "pozoruje"
 aktivní cookie: load balancer přidá
- vlastní cookie

Nastavení proxy:

- least connections: požadavek se pošle na server, který je nejméně zatížený
- least time: požadavek se pošle na server s nejkratší průměrnou dobou odezvy a nejmenším počtem připojení

http {

}

}

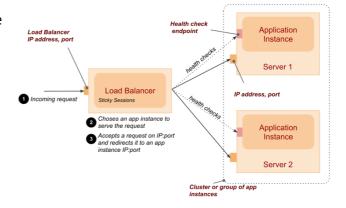
server {

location / {

Throttling: omezení maximálního počtu připojení na jeden konkrétní server **Server Slow-Start**: úmyslné time outy serveru na začátku, aby nebyl při startování zahlcen

Monitorování: sbírání dat o běhu systému, filtrování, ukládání a ladění

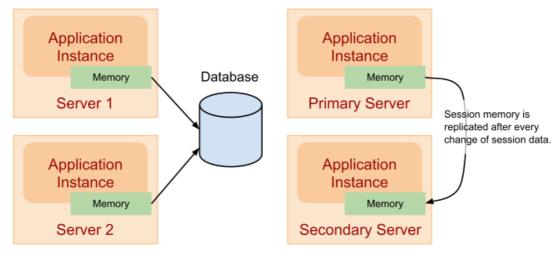
- data o běhu jsou dostupná v přístupovém a server logu aplikačního serveru a databáze
- statistiky operačního systému (otevřené sockety, paměť, počet přepnutí kontextu)

upstream backend {
 server backend1.example.com weight=5;

proxy_pass http://backend;

server backend2.example.com;
server 192.0.0.1 backup;

Session DB persistence

In-Memory Replication

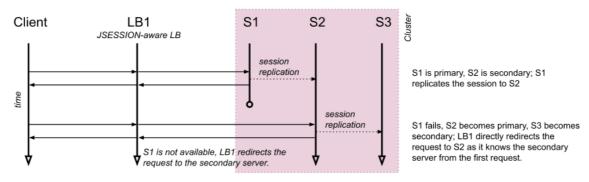
Perzistence stavu session:

- stav se ukládá v databázi, není potřeba používat sticky sessions v load balanceru

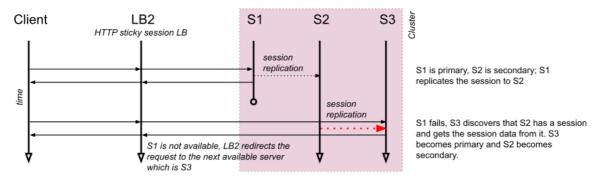
In-memory replication:

- primární server drží stav session, sekundární server drží její repliku
- JSESSIONID=SESSION_ID!PRIM_SERVER_ID!SEC_SERVER_ID!CREATION_TIME
- pokud primární server běží, load balancer zde přepošle požadavek, jinak na sekundární

Scenario A: JSession-aware load balancer

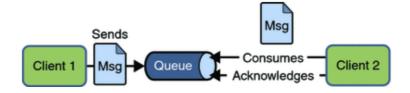
Scenario B: HTTP sticky session load balancer

Bonus: JMS fronty (obrázek)

Point-to-Point

Publish/Subscribe

